

U S T A W A

z dnia

o Agencji Badań Poznawczych

Rozdział 1

Przepisy ogólne

Art. 1. 1. Tworzy się Agencję Badań Poznawczych, zwaną dalej „Agencją”.

2. Agencja jest państwową osobą prawną, powołaną do organizowania i finansowania badań mających na celu rozwój nauki.

3. Siedzibą Agencji jest miasto stołeczne Warszawa.

4. Minister właściwy do spraw nauki, w drodze rozporządzenia, nadaje Agencji statut, określając:

1) szczegółowy tryb powoływania i zakres kompetencji organów,

2) strukturę organizacyjną,

3) zakres działalności

– mając na względzie sprawne wykonywanie zadań przez Agencję.

Art. 2. 1. Do zadań Agencji należy:

1) ogłaszanie konkursów na realizację projektów badawczych;

- 2) ocena i wybór projektów badawczych do realizacji;
- 3) zawieranie umów na realizację projektów badawczych;
- 4) ocena wniosków o finansowanie projektów badawczych zgłaszanych przez jednostki naukowe lub inne podmioty.

2. Do zadań Agencji należy także:

- 1) udział w finansowaniu międzynarodowych programów badawczych;
- 2) przeprowadzanie konkursów na realizację projektów badawczych dla młodych badaczy;
- 3) wykonywanie zadań szczególnych z zakresu organizowania i finansowania badań naukowych zleconych przez ministra właściwego do spraw nauki, zwanego dalej „ministrem”.

3. Projekty badawcze są określonymi przedsięwzięciami naukowymi w ramach dyscypliny naukowej lub interdyscyplinarnymi, przewidzianymi do realizacji w ustalonym terminie, przy wykorzystaniu wskazanych zasobów oraz dostarczającymi wyników przydatnych do poszerzenia stanu wiedzy w obszarze nauki.

4. Agencja prowadzi nadzór nad realizacją projektów badawczych i rozlicza ich wykonanie.

Art. 3. 1. Minister właściwy do spraw nauki określi, w drodze rozporządzenia, ogólne warunki i tryb realizacji projektów badawczych oraz kryteria, które powinny spełniać zgłaszane projekty badawcze, o których mowa w art. 2, mając na względzie znaczenie tematyki badań dla rozwoju nauki, jakość warsztatu naukowego wykonawców projektu oraz przewidywane prawdopodobieństwo uzyskania zakładanych wyników realizacji projektu.

2. Minister właściwy do spraw nauki może określić, w drodze rozporządzenia, warunki i tryb udzielania pomocy publicznej za pośrednictwem Agencji, uwzględniając w szczególności cele polityki innowacyjnej państwa.

Art. 4. Właścicielem praw autorskich powstałych w wyniku realizacji projektów badawczych finansowanych przez Agencję są jednostki naukowe, w których projekty są realizowane.

Rozdział 2

Organy i struktura organizacyjna Agencji

Art. 5. Organami Agencji są:

- 1) Dyrektor Agencji, zwany dalej „Dyrektorem”;
- 2) Rada Agencji, zwana dalej „Radą”.

Art. 6. 1. Dyrektor jest powoływany przez ministra, spośród dwóch kandydatów wyłonionych w drodze konkursu przeprowadzanego przez Radę. Jeżeli pomimo dwukrotnego ogłoszenia konkursu nie można wyłonić kandydatów, minister powołuje Dyrektora bez konkursu.

2. Kandydatem na Dyrektora może być wyłącznie osoba, która:

- 1) korzysta z pełni praw publicznych;
- 2) cieszy się nieposzlakowaną opinią;
- 3) nie była skazana prawomocnym wyrokiem za umyślne przestępstwo lub umyślne przestępstwo skarbowe;
- 4) posiada co najmniej 5-letnie doświadczenie w zarządzaniu badaniami naukowymi.

3. Do powołania Dyrektora, jego zastępców oraz kierowników komórek organizacyjnych i ich zastępców nie stosuje się przepisów ustawy z dnia 24 sierpnia 2006 r. o państwowym zasobie kadrowym i wysokich stanowiskach państwowych (Dz. U. Nr 170, poz. 1217, z późn. zm.¹⁾).

4. Minister właściwy do spraw nauki określi, w drodze rozporządzenia, szczegółowe warunki i tryb przeprowadzania konkursu na Dyrektora, mając na względzie kwalifikacje i predyspozycje do kierowania organizacją i finansowaniem badań naukowych.

Art. 7. 1. Kadencja Dyrektora trwa 3 lata. Kadencja zaczyna się 1 stycznia.

2. Ta sama osoba może pełnić funkcję Dyrektora przez dwie następujące po sobie kadencje.

3. Dyrektor pełni obowiązki do dnia powołania jego następcy.

4. Wynagrodzenie Dyrektora ustala minister zgodnie z przepisami o wynagradzaniu osób kierujących niektórymi podmiotami prawnymi.

Art. 8. Minister, na wniosek Dyrektora, powołuje nie więcej niż 2 jego zastępców i ustala ich wynagrodzenie, zgodnie z przepisami o wynagradzaniu osób kierujących niektórymi podmiotami prawnymi.

Art. 9. 1. Minister odwołuje Dyrektora w przypadku:

- 1) złożenia rezygnacji;
- 2) utraty zdolności do pełnienia powierzonych mu obowiązków na skutek długotrwałej choroby, trwającej co najmniej 6 miesięcy;
- 3) zaprzestania spełniania choćby jednego z wymagań określonych w art. 6 ust. 2 pkt 1 - 3.

2. Minister może odwołać Dyrektora przed upływem kadencji w przypadku rażącego naruszenia prawa.

3. W przypadku odwołania Dyrektora w trakcie kadencji, nowego Dyrektora powołuje minister na okres do końca kadencji odwołanego Dyrektora. Do powołania stosuje się tryb określony w art. 6.

Art. 10. 1. Dyrektor kieruje działalnością Agencji i reprezentuje ją na zewnątrz, w szczególności decyduje w sprawach związanych z organizowaniem i finansowaniem badań naukowych. Szczegółowe zadania Dyrektora określa statut Agencji.

2. Dyrektor przedstawia ministrowi, w terminie do dnia 31 marca każdego roku, roczne sprawozdanie z działalności Agencji, obejmujące w szczególności informacje o wykonaniu poszczególnych zadań Agencji. Do sprawozdania dołącza się opinię Rady.

3. W terminie, o którym mowa w ust. 2, Dyrektor przedstawia ministrowi do zatwierdzenia sprawozdanie finansowe, wraz z opinią biegłego rewidenta.

Art. 11. 1. W skład Rady wchodzi:

- 1) 28 członków wybieranych przez środowisko naukowe;
- 2) 11 członków wskazanych przez ministrów właściwych do spraw nauki, rolnictwa, zdrowia, kultury i ochrony dziedzictwa narodowego, oświaty i wychowania, środowiska, budownictwa, gospodarki przestrzennej i mieszkaniowej, spraw wewnętrznych, finansów publicznych, kultury fizycznej i sportu oraz przez Ministra Obrony Narodowej;
- 3) członek wskazany przez Prezesa Polskiej Akademii Nauk.

2. Członków Rady powołuje minister. Członków, o których mowa w ust. 1 pkt 1, minister powołuje spośród kandydatów wybranych przez środowisko naukowe.

3. Kandydatem na członka Rady może być wyłącznie osoba, która:

- 1) korzysta z pełni praw publicznych;
- 2) cieszy się nieposzlakowaną opinią;

3) nie była skazana prawomocnym wyrokiem za umyślne przestępstwo lub umyślne przestępstwo skarbowe.

4. Minister właściwy do spraw nauki określi, w drodze rozporządzenia, tryb wyboru kandydatów przez środowisko naukowe oraz sposób uzupełniania składu Rady w trakcie trwania kadencji, mając na względzie zapewnienie reprezentatywności różnych dyscyplin naukowych oraz indywidualny dorobek naukowy.

Art. 12. 1. Kadencja Rady trwa 3 lata. Kadencja zaczyna się 1 stycznia.

2. Członkiem Rady można być przez dwie kolejne kadencje.

Art. 13. Mandat członka Rady wygasa w przypadku:

- 1) śmierci;
- 2) złożenia rezygnacji;
- 3) zaprzestania spełniania choćby jednego z wymagań określonych w art. 11 ust. 3;
- 4) nieuczestniczenia w pracach Rady przez okres dłuższy niż 6 miesięcy;
- 5) wskazania przez uprawnionego ministra innego członka.

Art. 14. 1. Pracami Rady kieruje Przewodniczący wybierany przez Radę spośród jej członków. Tryb wyboru przewodniczącego określa statut Agencji.

2. Przewodniczący zwołuje posiedzenia Rady w miarę potrzeb, nie rzadziej jednak niż raz na kwartał.

3. Przewodniczący Rady zwołuje posiedzenie z własnej inicjatywy, na wniosek Dyrektora lub co najmniej dwunastu członków Rady, w terminie dwóch tygodni od dnia otrzymania wniosku.

Art. 15. 1. Rada wyraża opinie w sprawach:

- 1) konkursów na realizację projektów badawczych;
- 2) stanu badań naukowych objętych zakresem działania Agencji;
- 3) rozporządzania majątkiem Agencji powyżej wartości określonej w statucie;
- 4) sprawozdania Dyrektora z działalności Agencji;
- 5) wniesionych przez Dyrektora lub ministra.

2. Szczegółowy tryb pracy Rady określa statut Agencji.

Art. 16. 1. Przewodniczący oraz członkowie Rady otrzymują wynagrodzenie za udział w posiedzeniach Rady.

2. Minister właściwy do spraw nauki określi, w drodze rozporządzenia, wysokość wynagrodzenia Przewodniczącego oraz członków Rady, mając na uwadze zakres wykonywanych zadań oraz ich znaczenie dla efektywnego funkcjonowania Agencji z tym, że wysokość wynagrodzenia nie może przekraczać minimalnej miesięcznej stawki wynagrodzenia zasadniczego przewidzianego dla stanowiska profesora zwyczajnego zatrudnionego w uczelni publicznej.

3. Zamiejscowi członkowie Rady otrzymują zwrot kosztów podróży i zakwaterowania na zasadach określonych w przepisach wydanych na podstawie art. 77⁵ § 2 ustawy z dnia 26 czerwca 1974 r. – Kodeks pracy (Dz. U. z 1998 r. Nr 21, poz. 94, z późn. zm.²⁾).

Art. 17.1. Obsługę administracyjną Agencji prowadzi Biuro Agencji, zwane dalej „Biurem”.

2. Minister właściwy do spraw nauki, w drodze zarządzenia, tworzy i przekształca Biuro.

3. Szczegółową strukturę organizacyjną oraz sposób działania Biura określa Regulamin organizacyjny nadawany przez Dyrektora.

4. Minister właściwy do spraw nauki określi, w drodze rozporządzenia, szczegółowe zasady wynagradzania pracowników Biura, mając na uwadze zakres zadań tych pracowników i kwalifikacje niezbędne do ich wykonywania.

Rozdział 3

Kwalifikowanie projektów badawczych

Art. 18. 1. Wybór projektów badawczych do finansowania przez Agencję następuje w drodze konkursu, spośród propozycji nadesłanych przez zainteresowane osoby i zespoły badawcze.

2. Konkursy na realizację projektów badawczych ogłasza Dyrektor, po zasięgnięciu opinii Rady w sprawie warunków ich przeprowadzania.

3. Warunki przeprowadzania konkursów, w tym kryteria oceny oraz indykatywna pula środków na sfinansowanie projektów, są ogłaszane publicznie, co najmniej 3 miesiące przed ostateczną datą nadsyłania zgłoszeń.

4. Dyrektor przed podjęciem decyzji o przyznaniu środków na realizację projektu zasięga opinii ekspertów, będących wybitnymi przedstawicielami środowisk naukowych, gospodarczych i finansowych, krajowych oraz zagranicznych, w sprawach należących do zakresu zadań Agencji.

5. Wnioski zgłaszane w ramach konkursu są kwalifikowane do realizacji na podstawie ocen sporządzonych przez ekspertów. Przy sporządzaniu oceny uwzględnia się oceny wyników badań uprzednio prowadzonych przez wnioskodawcę. Od uzgodnionej oceny ekspertów nie służy odwołanie.

6. Szczegółowe obowiązki oraz warunki ich wykonania przez eksperta, w tym jego wynagrodzenie, określa Dyrektor w umowie.

Art. 19. Przy ocenie propozycji projektów badawczych, o których mowa w art. 18 ust. 1, uwzględnia się w szczególności:

- 1) wartość naukową projektu;
- 2) wpływ realizacji projektu na rozwój cywilizacyjny i społeczny kraju;
- 3) nowatorski charakter problemu naukowego, który jest proponowany do rozwiązania;
- 4) kompetencje naukowe zespołu wykonawców, z uwzględnieniem możliwości ich uzyskania w przypadku osób rozpoczynających samodzielną pracę badawczą;
- 5) zasadność planowanych kosztów w stosunku do przedmiotu i zakresu badań.

Art. 20. Dyrektor przed podjęciem decyzji o przyznaniu środków na realizację projektu może zasięgnąć opinii Rady.

Art. 21. 1. Warunki realizacji i sposób rozliczenia projektu badawczego, w tym wysokości środków finansowych przyznanych na ten cel przez Agencję oraz termin przedstawienia sprawozdania finansowego, określa umowa na realizację projektu badawczego, zwana dalej „umową”.

2. Umowa jest zawierana między Agencją, jednostką naukową, w której projekt ma być realizowany i kierownikiem projektu badawczego.

Art. 22. Rozliczenia projektu badawczego finansowanego przez Agencję dokonuje Dyrektor po przyjęciu sprawozdania finansowego przedłożonego przez jednostkę naukową oraz po uzyskaniu pozytywnej oceny ekspertów.

Rozdział 4

Finansowanie działalności Agencji

Art. 23. Przychodami Agencji mogą być:

- 1) dotacja celowa na finansowanie zadań, o których mowa w art. 2, przekazywana na wniosek Dyrektora;
- 2) dotacja podmiotowa na pokrycie bieżących kosztów zarządzania wykonywanymi przez Agencję zadaniami, o których mowa w pkt 1, przekazywana na wniosek Dyrektora;
- 3) dotacja celowa na finansowanie lub dofinansowanie kosztów inwestycji dotyczących obsługi realizacji tych zadań;
- 4) środki przekazane przez krajowe i zagraniczne podmioty finansujące programy badawcze;
- 5) odsetki od środków zgromadzonych na rachunkach bankowych Agencji, z wyjątkiem odsetek od środków pochodzących z dotacji budżetowych;
- 6) zapisy i darowizny.

Art. 24. W ramach dotacji, o których mowa w art. 23 pkt 1, wyodrębnia się środki na pokrycie kosztów:

- 1) realizacji projektów badawczych;
- 2) udziału w międzynarodowych projektach badawczych;
- 3) osobowych i majątkowych;
- 4) realizacji zadań zleconych przez ministra.

Art. 25. Wydatkowanie środków finansowych przez Agencję jest dokonywane w szczególności zgodnie z przepisami ustawy z dnia 30 czerwca 2005 r. o finansach publicznych (Dz. U. Nr 249, poz. 2104, z późn. zm.³⁾) oraz z przepisami niniejszej ustawy.

Art. 26. 1. Agencja prowadzi gospodarkę finansową na podstawie rocznego planu finansowego, ustalanego na okres roku obrotowego. Rokiem obrotowym jest rok kalendarzowy.

2. Projekt planu finansowego na następny rok obrotowy opracowuje Dyrektor, z uwzględnieniem terminów określanych przez ministra właściwego do spraw finansów publicznych dla materiałów do projektu ustawy budżetowej.

3. Plan finansowy Agencji zatwierdza minister na wniosek Dyrektora.

4. Podstawę gospodarki finansowej Agencji w okresie od dnia 1 stycznia do dnia ustalenia planu finansowego Agencji stanowi projekt tego planu.

Art. 27. Roczny plan finansowy Agencji zawiera w szczególności:

- 1) zobowiązania wynikające z realizacji umów, o których mowa w art. 2 ust. 1 pkt 3 ustawy;
- 2) przewidywane wielkości wydatków na realizację poszczególnych tytułów zobowiązań powstających w roku, na który plan jest sporządzany;
- 3) zobowiązania powstałe w roku, na który plan jest sporządzany, przewidziane do realizacji w następnych 3 latach;
- 4) stan należności Agencji na początek i koniec roku kalendarzowego;

- 5) stan środków pieniężnych na początek i na koniec roku kalendarzowego.

Art. 28. 1. Realizacja poszczególnych tytułów wydatków jest dokonywana w granicach kwot ustalonych w planie finansowym.

2. Zwiększenie wydatków i zobowiązań w poszczególnych tytułach oraz zwiększenie zobowiązań przewidzianych do realizacji w kolejnych 3 latach może nastąpić wyłącznie po zatwierdzeniu zmiany planu finansowego.

Art. 29. 1. Agencja tworzy następujące fundusze:

- 1) fundusz statutowy;
- 2) fundusze określone w odrębnych ustawach.

2. Fundusz statutowy Agencji odzwierciedla równowartość netto środków trwałych, wartości niematerialnych i prawnych oraz innych składników aktywów, stanowiących wyposażenie Agencji na dzień rozpoczęcia przez nią działalności.

3. Fundusz statutowy ulega zwiększeniu o wartość:

- 1) aktywów trwałych, będącą skutkiem aktualizacji wyceny środków trwałych;
- 2) zysku netto Agencji.

4. Fundusz statutowy ulega zmniejszeniu o wartość:

- 1) aktywów trwałych, będącą skutkiem aktualizacji wyceny środków trwałych;
- 2) straty netto Agencji.

Art. 30. 1. Minister powołuje biegłego rewidenta uprawnionego do badania sprawozdania finansowego Agencji w trybie przepisów o zamówieniach publicznych.

2. Koszty postępowania o zamówienie publiczne oraz koszty badania sprawozdania finansowego ponosi Agencja.

Rozdział 5

Nadzór

Art. 31. 1. Minister sprawuje nadzór nad działalnością Agencji oraz pracą Dyrektora pod względem legalności, gospodarności i rzetelności.

2. W ramach nadzoru minister:

- 1) uchyla sprzeczne z prawem decyzje Dyrektora;
- 2) sprawuje kontrolę finansową Agencji i w tym celu powołuje własnych kontrolerów oraz biegłych rewidentów;
- 3) rozpatruje sprawozdania Dyrektora z działalności Agencji oraz dokonuje oceny tej działalności.

Rozdział 6

Zmiany w przepisach obowiązujących, przepisy przejściowe i końcowe

Art. 32. W ustawie z dnia 8 października 2004 r. o zasadach finansowania nauki (Dz. U. Nr 238, poz. 2390, z późn. zm.⁴⁾) wprowadza się następujące zmiany:

- 1) w art. 2 uchyla się pkt 13;
- 2) w art. 2 dodaje się pkt 20 w brzmieniu:
„20) Agencja – Agencja Badań Poznawczych.”;
- 3) w art. 7 w ust. 1:
 - a) po pkt 1 dodaje się pkt 1a w brzmieniu:
„1a) projekty badawcze finansowane przez Agencję;”,
 - b) pkt 2 otrzymuje brzmienie:

„2) projekty rozwojowe i projekty celowe finansowane przez ministra;”;

4) art. 9 otrzymuje brzmienie:

„Art. 9. Minister przekazuje Agencji środki finansowe w formie:

1) dotacji celowej na finansowanie zadań, o których mowa w art. 2 ustawy z dnia o Agencji Badań Poznawczych (Dz. U. Nr, poz.);

2) dotacji podmiotowej na pokrycie bieżących kosztów zarządzania wykonywanymi przez Agencję zadaniami określonymi w art. 2 ustawy z dnia o Agencji Badań Poznawczych;

3) dotacji celowej na finansowanie lub dofinansowanie kosztów inwestycji dotyczących obsługi realizacji zadań określonych w art. 2 ustawy z dnia o Agencji Badań Poznawczych.”;

5) w art. 18 w ust. 3 pkt 2 otrzymuje brzmienie:

„2) tytuły projektów rozwojowych i celowych lub nazwy innych zadań, programów i przedsięwzięć oraz imię i nazwisko kierownika projektu;”;

6) w art. 29 w ust. 2 pkt 3 otrzymuje brzmienie:

„3) sporządzanie ocen wniosków o finansowanie projektów celowych w formie list rankingowych tych wniosków;”.

Art. 33. 1. Minister powołuje pierwszego Dyrektora na rok nie później niż 14 dni od dnia wejścia w życie ustawy. Do powołania pierwszego Dyrektora nie stosuje się trybu określonego w art. 6.

2. Minister powołuje pierwszą Radę nie później niż 12 miesięcy od dnia utworzenia Agencji. Do powołania pierwszej Rady stosuje się przepisy art. 11.

Art. 34. 1. Stroną umów zawartych przez ministra dotyczących projektów badawczych z dniem wejścia w życie niniejszej ustawy staje się Agencja. Do rozliczania tych umów stosuje się przepisy dotychczasowe.

2. Postępowania dotyczące finansowania projektów badawczych wszczęte i niezakończone do dnia wejścia w życie ustawy prowadzi nadal Agencja na zasadach dotychczasowych.

Art. 35. Ustawa wchodzi w życie po upływie 30 dni od dnia ogłoszenia.

¹⁾ Zmiany wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2006 r. Nr 249, poz. 1832 oraz z 2007 r. Nr 17, poz. 96, Nr 50, poz. 331, Nr 99, poz. 660, Nr 123, poz. 847 i Nr 176, poz. 1242.

²⁾ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 1998 r. Nr 106, poz. 668 i Nr 113, poz. 717, z 1999 r. Nr 99, poz. 1152, z 2000 r. Nr 19, poz. 239, Nr 43, poz. 489, Nr 107, poz. 1127 i Nr 120, poz. 1268, z 2001 r. Nr 11, poz. 84, Nr 28, poz. 301, Nr 52, poz. 538, Nr 99, poz. 1075, Nr 111, poz. 1194, Nr 123, poz. 1354, Nr 128, poz. 1405 i Nr 154, poz. 1805, z 2002 r. Nr 74, poz. 676, Nr 135, poz. 1146, Nr 196, poz. 1660, Nr 199, poz. 1673 i Nr 200, poz. 1679, z 2003 r. Nr 166, poz. 1608 i Nr 213, poz. 2081, z 2004 r. Nr 96, poz. 959, Nr 99, poz. 1001, Nr 120, poz. 1252 i Nr 240, poz. 2407, z 2005 r. Nr 10, poz. 71, Nr 68, poz. 610, Nr 86, poz. 732 i Nr 167, poz. 1398, z 2006 r. Nr 104, poz. 708 i 711, Nr 133, poz. 935, Nr 217, poz. 1587 i Nr 221, poz. 1615 oraz z 2007 r. Nr 64, poz. 426, Nr 89, poz. 589, Nr 176, poz. 1239 i Nr 181, poz. 1288.

³⁾ Zmiany wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2005 r. Nr 169, poz. 1420, z 2006 r. Nr 45, poz. 319, Nr 104, poz. 708, Nr 170, poz. 1217 i 1218, Nr 187, poz. 1381 i Nr 249, poz. 1832 oraz z 2007 r. Nr 88, poz. 587, Nr 115, poz. 791 i Nr 140, poz. 984.

⁴⁾ Zmiany wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2004 r. Nr 273, poz. 2703, z 2005 r. Nr 85, poz. 727 i Nr 179, poz. 1484 oraz z 2007 r. Nr 115, poz. 795.